

IGRA JE DJEČJI „POSALO“

Igra je slobodna, spontana aktivnost koja proizlazi iz unutrašnje djetetove potrebe. Ona omogućava stvaranje novih iskustava, drugačijih i neponovljivih. Igra je aktivnost koja podupire cjelokupni dječji razvoj, omogućavajući djetetu da doživi ugodne i neugodne emocije, da isproba razne strategije rješavanja problema i donošenja odluka. Razvijajući socijalne vještine kroz igru, dijete jača samopouzdanje i pozitivnu sliku o sebi, kao i finu i grubu motoriku. Igrajući se dijete uči o svijetu oko sebe, o ljudima koji ga okružuju i o međusobnim odnosima.

Važno je istaknuti da dijete treba samo birati igru za koju je spremno te ga ne treba požurivati. Uloga roditelja je da omoguće djetetu slobodnu i nesmetanu igru, te ukoliko se žele uključiti u nju, da slijede interes djeteta.

Ukratko, igra predstavlja zaštićeni kontekst u kojem dijete isprobava život u različitim oblicima.

Kako bismo razumjeli dječju igru, važno je znati da ona prolazi kroz nekoliko faza razvoja. Kako dijete spoznajno napreduje, tako razvija različite vrste igre. Samo nekoliko mjeseci nakon rođenja, dijete se igra vlastitim rukama i nogama, kao i predmetima koje uhvati ručicama. Takva vrsta igre se zove *funkcionalna*. Kako dijete raste i sazrijeva, sposobno je stvarati odnosno konstruirati, npr. dvorac od kockica.

Bitan napredak u razvoju igre predstavlja *simbolička igra*, odnosno dijete se pretvara da određeni predmet ima drugačiju funkciju od prvobitne (banana postaje telefon). Prisutnost simboličke igre predstavlja uredan dječji razvoj. Kroz simboličku igru dijete se polako odmiče od stvarnih životnih iskustava te aktivnosti više nisu usmjerene na samog sebe. Upravo interes za igru s drugom djecom, vodi do razvoja igre u kojoj se djeca okreću drugoj djeci, odnosno u centru pažnje više nisu predmeti već reprodukcija odnosa i uloga iz stvarnog života. Igranjem *igra uloga*, djeca se uče pravilima što dovodi do razvoja samoregulacije, odnosno postaje sposobno upravljati svojim ponašanjem i kontrolirati impulse, važne za budući zdrav socio-emocionalni razvoj.

SLOBODNA IGRA

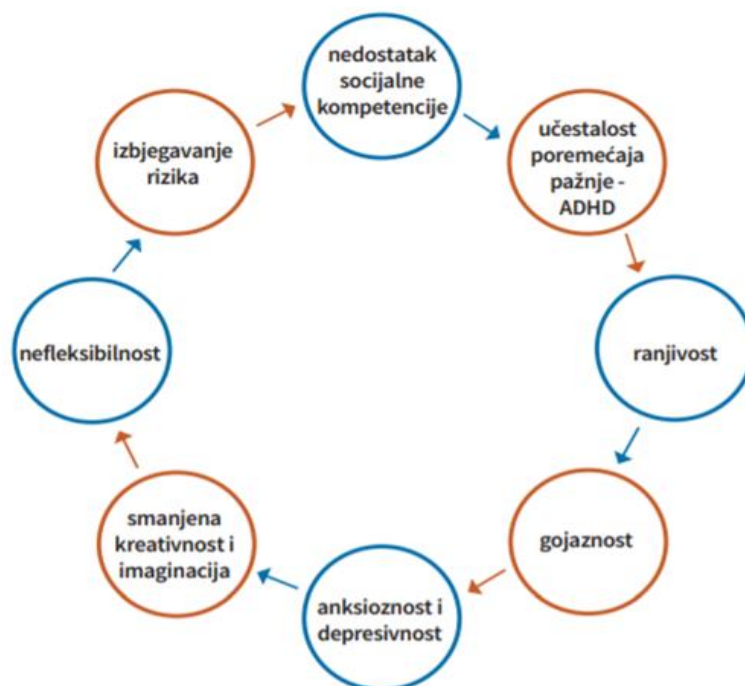
Dječja igra postala je jedna od glavnih preokupacija roditelja. Smještena u sferu kulture odraslih igra je postala „vježba“ (učenje kroz igru, igrom do znanja). Vrijeme malog djeteta postalo je organizirano i strukturirano već od prvih koraka i sve više prati dnevni i tjedni ritam zaposlenih odraslih. Djeca su rijetko među djecom bez nazočnosti odraslih, bilo da se radi o roditeljima, trenerima, odgajateljima i raznim pedagogima. Ova činjenica za roditelja ima svoj racionalan smisao, mišljenja su da će to njihovoj djeci donijeti neku korist u budućem životu. Možda je tomu i tako, jer živimo u nesigurnim vremenima i roditelji su doista opterećeni sa svih strana.

Prostor za igru

Današnjem djetetu osim prilika ponestaje i prostora za igru, za ostvarivanje iste nude se zatvoreni i specijalizirani prostori: igraonice, dvorane za sportske aktivnosti, diskoteke za vrtićku djecu, intelektualni programi učenja za malu djecu, škole stranih jezika.

Komercijalno motivirana industrija mijenja karakter dječje igre i nameće mu „upute“ i „modele“ dječjeg ponašanja. Djeci se sugeriraju načini na koji se treba igrati, objašnjavaju se doslovno sve etape igre ne ostavljajući im nimalo prostora za vlastiti kreativni izražaj.

Kada je riječ o igri, osobito o onoj izvan kuće sa prijateljima, na zraku, u parku, suvremeno vrijeme obilježeno je svojevrsnim rizicima. Strahovi koji iz toga proizlaze potiču roditelje na pretjerano zaštitničke stavove spram djece pa se tako smanjuju i mogućnosti djeteta da se spontano igra. Ovo su neke od posljedica nedostatne igre na razvoj djeteta su sljedeći (Brown, Patte, 2013.):

Potrebno je stalno imati na umu da djeca nisu odrasli i da im je potrebno dječje, slobodno vrijeme u kojem ima mogućnost učiti o sebi i vidjeti što im dobro ide i što žele. U nestrukturiranoj igri jedini gospodar je dječja mašta, a mogućnosti su neograničene. I crtanje i igranje s lutkama ili autićima, slaganje kocaka su nestrukturirana igra. Nema pravila ili cilja. Dijete može što god želi, kreira igru, isprobava razne uloge. Dijete koje je slobodno da istražuje i otkriva, s vremenom će doći i do toga koji su uistinu njegovi interesi, želje i talenti. A to je jako važno za uspješan i sretan život.

Dobrobiti nestrukturirane igre

- ✚ *od neprocjenjive je važnosti za razvoj dječje mašte i kreativnosti*
- ✚ *pomaže djeci naučiti kako dijeliti, pregovarati, rješavati sukobe i zastupati svoje interese*
- ✚ *dijete vježba vještinu donošenja odluka, otkriva područja vlastitih interesa koje želi slijediti*
- ✚ *djeca koja provode dosta vremena igrajući se slobodno, po vlastitom izboru, imaju i sposobnost dužeg zadržavanja pažnje, jer su u takvom načinu igre oni vođe i donositelji odluka. Njihova motivacija i upornost rastu s osjećajem kontrole koji imaju nad situacijom.*

Današnjoj djeci koja žive sjedilačkim načinom života, jako nedostaje igra na otvorenom, a da toga nisu ni svjesna. Stoga je velika uloga predškolskih djelatnika osvijestiti prvo roditeljima, a potom i samim mališanima, koliko je važno izaći u prirodu, na zrak i slobodno se igrati što dulje. Bez obzira na vremenske uvjete, koji u prvome redu ograničavaju odrasle, koji misle da se ne može igrati vani ako puše vjetar, pada kiša ili sniježi. A upravo su takozvane vremenske neprilike djeci vrlo drage jer su im izazov. Igra na otvorenom podrazumijeva zaprljane ruke, mokre hlače, pokisle jakne. Ali sve se isplati kad je dijete puno doživljava i novih iskustava.

Spoznaja o iznimnoj ulozi igre u razvoju svakog djeteta vodi zaključku o neophodnom osiguranju i vremena i mjesta za slobodnu igru od strane svih odraslih, posebice roditelja.

Izvori:

- Klarin, M. Psihologija dječje igre (2017), Sveučilište u Zadru.
- www.rastimozajedno.hr (letak Dijete i igra)

-Dijete, vrtić, obitelj, članak Kriza djetinjstva, Vol. 18 No. 67, 2012.